

Епілог

Пантелеймон Куліш

Сей же есть судъ, яко світ прииде въ миръ, и возлюбиша человецы паче
тму, неже світ: біша бо их діла зла. Всякъ бо делаяй злая, ненавидить світа и
не приходитъ къ світу, да не обличатся діла его, яко лукава суть.

Иоанна, III. 19, 20

Так муза хуторна незнана,
Во ім'я Бога всеблагого,
І до ляха озвалась пана,
І до слуги його лихого,
І до того, хто ситу лапу
Ссав у берлозі сотні років,
Хто проклинав святого папу
Серед своїх святих пророків,
Котрі "антихриста" цурались,
Свого суперника в обмані,
І лучче демона вмудрялись
Держать хрещений мир в тумані.
Брати! забудьмо давні чвари
Та засвіtimo світло вкупі,
Щоб хижаки не пирували,
Як звір вночі на людськiм трупі.
У них одна пекельна рада,
Дарма що, рвучи нас, гризуться:
Щоб не довідалась громада,
Звідкіль їх ласощі беруться;
Щоб не обурилась темнота,
Засліплені розкривши очі:
Чого на мир така тіснота
І тьма удень, мов серед ночі.
Шкода мечем нам воювати:
Бо дика сила силу дику
Єхидно стане викликати
Серед торжественного крику
За віру, за царя й Росію,
Аж поки знов на сотню років
Запре в ярмо народну шию,

Помучивши його пророків.
Ні, світла, світла, більш нічого!
Сим визволим сліпого брата:
Не буде суєсловить Бога,
Не стане вихваляти ката.